

Języki XPath i XQuery

Patryk Czarnik

Instytut Informatyki UW

XML i nowoczesne technologie zarządzania treścią – 2007/08

- 1 Model danych XPath
  - Drzewo dokumentu
  - Sekwencje i atomy
- 2 Język XPath
  - Od podstaw
  - Ścieżki
  - XPath 1.0
- 3 Język XQuery
  - Struktura zapytania XQuery
  - Konstruktory węzłów
  - Funkcje

Plan

- 1 Model danych XPath
  - Drzewo dokumentu
  - Sekwencje i atomy
- 2 Język XPath
  - Od podstaw
  - Ścieżki
  - XPath 1.0
- 3 Język XQuery
  - Struktura zapytania XQuery
  - Konstruktory węzłów
  - Funkcje

Dokument XML w modelu XPath

- Drzewo:
  - korzeń drzewa – węzeł dokumentu (nie element główny),
  - dzieci elementu – zawartość (nie atrybuty).
- Uwzględnianie przestrzeni nazw.
- Możliwość uwzględniania schematu.
- Rozwinięte sekcje CDATA oraz referencje do encji i znaków.
- Połączone sąsiednie węzły tekstowe.

Rodzaje węzłów w XPath

- Rodzaje węzłów:
  - węzeł dokumentu (korzeń),
  - element,
  - atrybut,
  - węzeł tekstowy,
  - instrukcja przetwarzania,
  - komentarz,
  - węzeł przestrzeni nazw.

Sekwencje

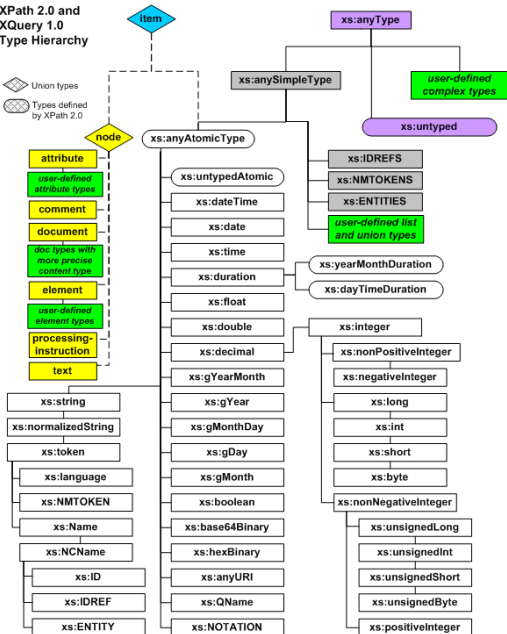
- Wartości w XPath – sekwencje.
- Elementy (*items*) sekwencji – węzły i wartości atomowe.
- Równoważność elementu i jednoelementowej sekwencji:
 $(3.14) == 3.14$
- Spłaszczanie zagnieżdżonych sekwencji:
 $(3.14, (1, 2, 3), 'Ala') == (3.14, 1, 2, 3, 'Ala')$

System typów

- Typy prymitywne XML Schema.
- Dodatkowo:
  - `xs:untyped`
  - `xs:untypedAtomic`
  - `xs:anyAtomicType`
  - `xs:dayTimeDuration`
  - `xs:yearMonthDuration`
- Możliwość używania typów zdefiniowanych w schemacie (prostych i złożonych).

XPath 2.0 and XQuery 1.0 Type Hierarchy

 Union types
 Types defined by XPath 2.0

 Item type
 Node types
 User-defined types (user defined atomic types not shown):
 Either given as Sequence Type or as part of a defined type
 Built-in atomic types
 Built-in complex types
 Built-in simple, non-atomic types

Effective Boolean Value

- Częstość potrzeba traktowania dowolnej wartości jako wartości logicznej.
- Zasady zamiany:
  - 1 pusta sekwencja → **falsz**,
  - 2 sekwencja z węzłem na pierwszej pozycji → **prawda**,
  - 3 pojedyncza wartość boolowska → ta sama wartość,
  - 4 pojedynczy pusty napis → **falsz**,
  - 5 pojedynczy niepusty napis → **prawda**,
  - 6 pojedyncza liczba równa 0 lub NaN → **falsz**,
  - 7 inna pojedyncza liczba → **prawda**,
  - 8 inna wartość → błąd typu.

Plan

- 1 Model danych XPath
  - Drzewo dokumentu
  - Sekwencje i atomy
- 2 Język XPath
  - Od podstaw
  - Ścieżki
  - XPath 1.0
- 3 Język XQuery
  - Struktura zapytania XQuery
  - Konstruktory węzłów
  - Funkcje

XPath – status

- XPath 1.0 (rekomenacja, listopad 1999)
  - używany m.in. w XSLT 1.0, XML Schema, XPointer.
- XPath 2.0 (kilka rekomendacji, styczeń 2007):
  - *XML Path Language (XPath) 2.0,*
  - *XQuery 1.0 and XPath 2.0 Data Model,*
  - *XQuery 1.0 and XPath 2.0 Functions and Operators,*
  - *XQuery 1.0 and XPath 2.0 Formal Semantics,*
  - używany w XSLT 2.0,
  - mocno związany z XQuery 1.0.

XPath – status

- XPath 1.0 (rekomenacja, listopad 1999)
  - używany m.in. w XSLT 1.0, XML Schema, XPointer.
- XPath 2.0 (kilka rekomendacji, styczeń 2007):
  - *XML Path Language (XPath) 2.0*,
  - *XQuery 1.0 and XPath 2.0 Data Model*,
  - *XQuery 1.0 and XPath 2.0 Functions and Operators*,
  - *XQuery 1.0 and XPath 2.0 Formal Semantics*,
  - używany w XSLT 2.0,
  - mocno związany z XQuery 1.0.

Ścieżki XPath – typowe zastosowanie

- `/lista/obiekt`
- `/lista/obiekt[@nazwa = 'pierwszy']`
- `//obiekt[@parzysty]`
- `//obiekt[position() mod 2 = 0]`
- `//obiekt[position() mod 2 = 0]/wyr[1]`
- `(//obiekt[position() mod 2 = 0]/wyr)[1]`

Literały i zmienne

Literały

- napisy: '12.5', "He said, ""I don't like it."""
- liczby: 12, 12.5, 1.13e-8

Zmienne

- $\$x$ – referencja do zmiennej x ,
- zmienne wprowadzane konstrukcjami:
  - XPath (*for, some, every*)
  - XQuery (*FLWOR, some, every, parametry funkcji*)
  - XSLT (*variable, param*)

Literały i zmienne

Literały

- napisy: '12.5', "He said, ""I don't like it."""
- liczby: 12, 12.5, 1.13e-8

Zmienne

- $\$x$ – referencja do zmiennej x ,
- zmienne wprowadzane konstrukcjami:
  - XPath (*for*, *some*, *every*)
  - XQuery (*FLWOR*, *some*, *every*, parametry funkcji)
  - XSLT (*variable*, *param*)

Rzutowanie typów

Konstruktory typów

- `xs:date("2001-08-25")`
- `xs:float("NaN")`
- `adresy:kod-pocztowy("48-200")` (o ile schemat dostępny)

Operator `cast as`

- `"2001-08-25" cast as xs:date`
- ...

Rzutowanie typów

Konstruktory typów

- `xs:date("2001-08-25")`
- `xs:float("NaN")`
- `adresy:kod-pocztowy("48-200")` (o ile schemat dostępny)

Operator `cast as`

- `"2001-08-25" cast as xs:date`
- ...

Funkcje

- Wywołania funkcji:

- `fn:concat("abc", "xyz")`
- `count(//obiekt/@parzysty)`
- `moje:moja_funkcja(12, //jakieś_elementy)`

- 150 standardowych funkcji XPath:

- w przestrzeni nazw <http://www.w3.org/2005/xpath-functions>,
- domyślna przestrzeń nazw dla funkcji.

- Definiowanie własnych funkcji
(zalecane w osobnej przestrzeni nazw):

- w XQuery,
- w XSLT (2.0),
- w środowisku wykonania (np. EXSLT w Xalan).

Funkcje

- Wywołania funkcji:

- `fn:concat("abc", "xyz")`
- `count(//obiekt/@parzysty)`
- `moje:moja_funkcja(12, //jakieś_elementy)`

- 150 standardowych funkcji XPath:

- w przestrzeni nazw *<http://www.w3.org/2005/xpath-functions>*,
- domyślna przestrzeń nazw dla funkcji.

- Definiowanie własnych funkcji
(zalecane w osobnej przestrzeni nazw):

- w XQuery,
- w XSLT (2.0),
- w środowisku wykonania (np. EXSLT w Xalan).

Funkcje

- Wywołania funkcji:
  - `fn:concat("abc", "xyz")`
  - `count(//obiekt/@parzysty)`
  - `moje:moja_funkcja(12, //jakieś_elementy)`
- 150 standardowych funkcji XPath:
  - w przestrzeni nazw <http://www.w3.org/2005/xpath-functions>,
  - domyślna przestrzeń nazw dla funkcji.
- Definiowanie własnych funkcji (zalecane w osobnej przestrzeni nazw):
  - w XQuery,
  - w XSLT (2.0),
  - w środowisku wykonania (np. EXSLT w Xalan).

Operatory

- Formalnie 68 operatorów XPath, przeciężona notacja.
- Arytmetyka:
  - +, -, *, div, idiv, mod
  - na datach i *duration* + i – zgodnie z typami.
- Sekwencje węzłów (w 1.0 „*node sets*”):
  - union, |, intersect, except
  - nie-węzły w sekwencjach – błąd typu,
  - wynik: sekwencja bez powtórzeń, zachowany porządek dokumentu.
- Wartości logiczne:
  - operatory and, or
  - true(), false(), not(_) to funkcje.

Operatory

- Formalnie 68 operatorów XPath, przeciążona notacja.
- Arytmetyka:
  - `+`, `-`, `*`, `div`, `idiv`, `mod`
  - na `datach` i `duration` + i – zgodnie z typami.
- Sekwencje węzłów (w 1.0 „*node sets*”):
  - `union`, `|`, `intersect`, `except`
  - nie-węzły w sekwencjach – błąd typu,
  - wynik: sekwencja bez powtórzeń, zachowany porządek dokumentu.
- Wartości logiczne:
  - operatory `and`, `or`
  - `true()`, `false()`, `not()` to funkcje.

Operatory

- Formalnie 68 operatorów XPath, przeciężona notacja.
- Arytmetyka:
  - `+`, `-`, `*`, `div`, `idiv`, `mod`
  - na `datach` i `duration` + i – zgodnie z typami.
- Sekwencje węzłów (w 1.0 „*node sets*”):
  - `union`, `|`, `intersect`, `except`
  - nie-węzły w sekwencjach – błąd typu,
  - wynik: sekwencja bez powtórzeń, zachowany porządek dokumentu.
- Wartości logiczne:
  - operatory `and`, `or`
  - `true()`, `false()`, `not()` to funkcje.

Operatory porównania

Porównania atomowe

- eq, ne, lt, le, gt, ge
- jeden z argumentów sekwencją pustą → wynik sekwencją pustą
- jeden z argumentów sekwencją >1 elementową → błąd typów,
- typy atomowe – intuicyjnie "normalne" porównanie,
- o ile typy pozwalają.

Porównania ogólne

- =, !=, <, <=, >, >=
- stosowane do sekwencji,
- *istnieje para elementów z lewej i prawej sekwencji, dla której zachodzi odpowiednie porównanie atomowe,*
- dla jednoelementowych zgodne z atomowymi.

Operatory porównania

Porównania atomowe

- eq, ne, lt, le, gt, ge
- jeden z argumentów sekwencją pustą → wynik sekwencją pustą
- jeden z argumentów sekwencją >1 elementową → błąd typów,
- typy atomowe – intuicyjnie "normalne" porównanie,
- o ile typy pozwalają.

Porównania ogólne

- =, !=, <, <=, >, >=
- stosowane do sekwencji,
- *istnieje para elementów z lewej i prawej sekwencji, dla której zachodzi odpowiednie porównanie atomowe,*
- dla jednoelementowych zgodne z atomowymi.

Porównania ogólne – ciekawostki

- (Nie)Równość nie jest (nie)równością sekwencji:

$(1, 2) = (2, 3)$

$(1, 2) \neq (1, 2)$

- Równość nie jest przechodnia:

$(1, 2) = (2, 3)$ – tak

$(2, 3) = (3, 4)$ – tak

$(1, 2) = (3, 4)$ – nie

- $X \neq Y$ nie jest równoważne $\text{not}(X = Y)$:

$(1, 2) = (1, 2)$ – tak

$(1, 2) \neq (1, 2)$ – tak

$() = ()$ – nie

$() \neq ()$ – nie

Porównania ogólne – ciekawostki

- (Nie)Równość nie jest (nie)równością sekwencji:

$(1, 2) = (2, 3)$

$(1, 2) \neq (1, 2)$

- Równość nie jest przechodnia:

$(1, 2) = (2, 3)$ – tak

$(2, 3) = (3, 4)$ – tak

$(1, 2) = (3, 4)$ – nie

- $X \neq Y$ nie jest równoważne $\text{not}(X = Y)$:

$(1, 2) = (1, 2)$ – tak

$(1, 2) \neq (1, 2)$ – tak

$() = ()$ – nie

$() \neq ()$ – nie

Porównania ogólne – ciekawostki

- (Nie)Równość nie jest (nie)równością sekwencji:

$(1, 2) = (2, 3)$

$(1, 2) \neq (1, 2)$

- Równość nie jest przechodnia:

$(1, 2) = (2, 3)$ – tak

$(2, 3) = (3, 4)$ – tak

$(1, 2) = (3, 4)$ – nie

- $X \neq Y$ nie jest równoważne $\text{not}(X = Y)$:

$(1, 2) = (1, 2)$ – tak

$(1, 2) \neq (1, 2)$ – tak

$() = ()$ – nie

$() \neq ()$ – nie

Wyrażenie warunkowe

```
if WARUNEK
  then WYNIK1
  else WYNIK2
```

- Liczy się *Effective Boolean Value*,
- obowiązkowo leniwa ewaluacja (tylko jedna gałąź).

Pętla po sekwencji

```
for $ZMIENNA in SEKWENCJA  
return WYNIK
```

- *ZMIENNEJ* przypisywane kolejne wartości z *SEKWENCJI*,
- *WYNIK* obliczany z wybraną wartością *ZMIENNEJ*,
- wynik całości – sekwencja wyników częściowych.

Kwantyfikatory

some \$ZMIENNA in SEKWENCJA
satisfies WARUNEK

every \$ZMIENNA in SEKWENCJA
satisfies WARUNEK

- Liczy się *Effective Boolean Value*,
- możliwa leniwa ewaluacja,
- dowolna kolejność przechodzenia po sekwencji.

Ścieżki w XPath

- Najbardziej charakterystyczny rodzaj wyrażen, przechodzenie po drzewie dokumentu.
- Ścieżka bezwzględna:
/krok/krok ...
- Ścieżka względna:
krok/krok ...
- Krok – składnia w pełni rozwinięta:
oś::test-węzłów [predykat1] [predykat2] ...
  - oś – kierunek w drzewie dokumentu,
  - test-węzłów – wybór węzłów po rodzaju, typie, nazwie,
  - predykaty – opcjonalne, dodatkowo filtrujące węzły.
- */child::osoby/child::osoba[child::imię = 'Patryk']
/attribute::email*

Osie

- child
- descendant
- parent
- ancestor
- following-sibling
- preceding-sibling
- following
- preceding
- attribute
- namespace
- self
- descendand-or-self
- ancestor-or-self

Testy węzłów

- Rodzaj węzła, dodatkowo nazwa / typ:
  - `node()`
  - `document-node()`
  - `text()`
  - `comment()`
  - `processing-instruction()`,
`processing-instruction(xml-style-sheet)`,
  - `element()`, `element(osoba)`,
`element(*, osobaTyp)`, `element(osoba, osobaTyp)`,
  - `attribute()`, `attribute(id)`,
`attribute(*, xs:integer)`, `attribute(id, xs:integer)`,
- Nazwa:
  - `osoba`, `pre:*`, `*:osoba`, `*`,
  - rodzaj węzła: zależnie od osi element lub atrybut.

Testy węzłów

- Rodzaj węzła, dodatkowo nazwa / typ:
  - `node()`
  - `document-node()`
  - `text()`
  - `comment()`
  - `processing-instruction()`,
`processing-instruction(xml-stylesheet)`,
  - `element()`, `element(osoba)`,
`element(*, osobaTyp)`, `element(osoba, osobaTyp)`,
  - `attribute()`, `attribute(id)`,
`attribute(*, xs:integer)`, `attribute(id, xs:integer)`,
- Nazwa:
  - `osoba`, `pre:*`, `*:osoba`, `*`,
  - rodzaj węzła: zależnie od osi element lub atrybut.

Predykaty

- Obliczane dla każdego węzła (węzeł na chwilę staje się w. kontekstowym).
- Każdy predykat „przesiewa” sekwencję.
- Typ wyniku:
  - liczba – porównywana z pozycją węzła w sekwencji (od 1),
  - nie liczba – decyduje *Effective Boolean Value*.
- Użycie poza ścieżkami (tzw. *filter expressions*):
(1 to 10) [. mod 2 = 0]

Skróty składniowe

- Oś `child` można pominąć.
- `@` przed nazwą zamiast osi `attribute`.
- `.` zamiast `self::node()`.
- `..` zamiast `parent::node()`.
- `//` zamiast `/descendant-or-self::node()/`.

Przykład

```
./para[@id = '123']
```

```
self::node()/descendant-or-self::node()  
  child::para[attribute::id = '123']
```

Sposób obliczania ścieżek

- Ścieżki obliczane od lewej do prawej.
- Dla każdego węzła z bieżącej sekwencji obliczany kolejny krok (wraz z predykatami).
  - `//obiekt/wyr[1]`
  - `(//obiekt/wyr)[1]`
- Po każdym predykatcie „zebrana” sekwencja, przekazywana do kolejnego predykatu (zmiana kontekstu).
  - `//obiekt[@nazwa and position() = 5]`
  - `//obiekt[@nazwa][position() = 5]`

XPath 1.0 – różnice w modelu danych

- Typy danych:
  - boolean,
  - string,
  - number,
  - node-set,
  - w XSLT 1.0: result tree fragment.
- Brak sekwencji wartości prostych.
- Zbiory (a nie sekwencje) węzłów.

XPath 1.0 – różnice w języku

- Brak wyrażenia `if`.
- Brak wyrażen `for`, `some`, `every`.
- Brak porównań atomowych i `is`.
- Mniej testów węzłów:
  - `node()`
  - `text()`
  - `comment()`
  - `processing-instruction()`,
`processing-instruction(xml-styleSheet)`
  - `nazwa`, `*`, `pre:*`, `*:nazwa`.
- Nazwy funkcji nie w przestrzeni nazw.

Plan

- 1 Model danych XPath
  - Drzewo dokumentu
  - Sekwencje i atomy
- 2 Język XPath
  - Od podstaw
  - Ścieżki
  - XPath 1.0
- 3 Język XQuery
  - Struktura zapytania XQuery
  - Konstruktory węzłów
  - Funkcje

XQuery – status

- XQuery 1.0 – rekomendacja (styczeń 2007).
- Idea XQuery – język zapytań nad XML.
- Wynik zapytania może być zapisany w postaci XML (serializacja zdefiniowana wspólnie dla XQuery i XSLT 2.0).

XQuery a XPath

- Model danych, funkcje – wspólne z XPath 2.0.
- Język zdefiniowany niezależnie.
- W praktyce rozszerzenie XPath 2.0.

Struktura zapytania XQuery

- Deklaracje i ciało.
- Deklaracje:
  - wersja (nagłówek zapytania / modułu),
  - import,
  - flagi i opcje (np. serializacji),
  - przestrzeń nazw,
  - zmienna / parametr całego zapytania,
  - funkcja.

Przykład

```
xquery version "1.0" encoding "utf-8";  
declare namespace foo = "http://example.org";  
declare variable $id as xs:string external;  
declare variable $doc := doc("przyklad.xml");  
  
$doc//foo:obiekt[@id = $id]
```

Wyrażenie FLWOR

- Od *For, Let, Where, Order by, Return*.
- Zamiast `for` z XPath.
- Wpływy `Select` z SQL :).

Przykład

```
for $obiekt in doc("przyklad.xml")/lista/obiekt
let $pop := $obiekt/preceding-sibling::element()
let $nazwa-pop1 := $pop[1]/@nazwa
where $obiekt/@nazwa
order by $obiekt/@nazwa
return
  <wynik>
    Obiekt o nazwie {xs:string($obiekt/@nazwa)}
    ma {count($pop)} poprzedników.
    Najbliższym poprzednikiem jest obiekt o nazwie
    {xs:string($nazwa-pop1)}.
  </wynik>
```

Konstruktory węzłów – bezpośrednio (*direct*)

Stały element wynikiem zapytania

```
<book isbn="isbn-0060229357">
  <title>Harold and the Purple Crayon</title>
  <author>
    <first>Crockett</first><last>Johnson</last>
    <?cel Wartość?>
    <!--Wszystko jest brane do wyniku-->
  </author>
</book>
```

Konstruktory i wyrażenia – nawiasy klamrowe

```
<wynik>{
  for $el in doc("przyklad.xml")/* return
    <elem głębokość="{count($el/ancestor::node())}">
      Element o nazwie: {name($el)}</elem>
}</wynik>
```

Konstruktory węzłów – bezpośrednie (*direct*)

Stały element wynikiem zapytania

```
<book isbn="isbn-0060229357">
  <title>Harold and the Purple Crayon</title>
  <author>
    <first>Crockett</first><last>Johnson</last>
    <?cel Wartość?>
    <!--Wszystko jest brane do wyniku-->
  </author>
</book>
```

Konstruktory i wyrażenia – nawiasy klamrowe

```
<wynik>{
  for $el in doc("przyklad.xml")/* return
    <elem głębokość="{count($el/ancestor::node())}">
      Element o nazwie: {name($el)}</elem>
}</wynik>
```

Konstruktory węzłów – obliczane (*computed*)

Ilustracja składni

```
element book {
  attribute isbn {"isbn-0060229357"},
  element {"title"} { "Harold and the Purple Crayon"},
  element author {
    element first { text { "Crockett" } },
    element last {"Johnson" }
    processing-instruction cel { "Wartość" }
    comment { "Wszystko jest brane do wyniku" }
  }
}
```

Przykład zastosowania – nazwa nadawana dynamicznie

```
<wynik>{
  for $el in doc("przyklad.xml")/* return
    element {concat("elem-", name($el))} {
      attribute głębokość {count($el/ancestor::node())},
      text {"Element o nazwie: "},
      text {name($el)}
    }
}
</wynik>
```

Konstruktory węzłów – obliczane (*computed*)

Ilustracja składni

```
element book {
  attribute isbn {"isbn-0060229357"},
  element {"title"} { "Harold and the Purple Crayon"},
  element author {
    element first { text { "Crockett" } },
    element last {"Johnson" }
    processing-instruction cel { "Wartość" }
    comment { "Wszystko jest brane do wyniku" }
  }
}
```

Przykład zastosowania – nazwa nadawana dynamicznie

```
<wynik>{
  for $el in doc("przyklad.xml")/* return
    element {concat("elem-", name($el))} {
      attribute głębokość {count($el/ancestor::node())},
      text {"Element o nazwie: "},
      text {name($el)}
    }
}
</wynik>
```

Definicje funkcji

Przykład

```
declare function
  local:podwoj($x)
{ 2 * $x };
```

Przykład ze specyfikacją typów

```
declare function
  local:podwoj($x as xs:double)
  as xs:double
{ 2 * $x };
```

Definicje funkcji

Przykład

```
declare function
  local:podwoj($x)
{ 2 * $x };
```

Przykład ze specyfikacją typów

```
declare function
  local:podwoj($x as xs:double)
  as xs:double
{ 2 * $x };
```

Notacja dla typów

- Informacje o typie możliwe (ale nieobowiązkowe) dla:
  - zmiennych,
  - parametrów i wyników funkcji,
  - także w XSLT.
- Możliwości:
  - nazwa typu,
  - rodzaj węzła | `node()` | `item()` ,
  - określenie krotności (? , * , + , brak – dokładnie jeden).
- Przykłady:
  - `xs:double`
  - `element()`
  - `element()*`
  - `xs:integer?`
  - `item()+`